

NORDBI

Aktuellt

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden.

Nr 2 2018

Innehåll:

Redaktionsruta	2
Det behövs forskning	3
SICAMM-konferensen	4-5
Nordens Arks år	6-7-8
Projekt i Medelpad	9-10

Vitådalen/Norrboten	10-11
Märkligt år i Dalsland	12-13
GDPR - vad är det?	13
Torka i Östergötland	14-15
Västerbotten, en torr historia	16

En liten rapport fra Norge	17
Våra mörka bin i Finland	18-19
Nordiska bin i Julita	20

www.nordbi.se

REDAKTÖRENS RUTA

Tidningen ges ut av Föreningen NordBi med 2 nummer per år. Föreningen NordBi driver Projekt NordBi.

Styrelse vald 2018-2020:

Ordförande: Ingvar Arvidsson, Ängemyrsgatan 5, 666 31 BENGTSFORS, 0531-61398, 32178, 070-6839517, E-post: ingvar.arvidsson@telia.com, vice ordförande: Patrik Berg, Halasjön 120, 836 93 HÄGGENÅS 070-5479105, E-post: j.p.b@jamtbi.se, sekreterare: Sofia Nannes, Timotejvägen 4, 918 31 SÄVAR 072-2079480 sofia@nannes.com, kassör: Olle Nygren, Berguddsvägen 14, 918 03 HOLMÖN 090-55000, E-post: olle@damina.se, Per Ruth, Mellanbågen 14, 907 38 UMEÅ, 090-770825, E-post: per.ruth@sofiehjem.ac, Hanne Uddling, Rosenborg, Vansö, 645 92 STRÄNGNÄS, 0152-20113, 0733-341418 E-post: hanne@uddling.se, Robert Svensson, Sätervägen Torstorp, 614 92 SÖDERKÖPING 076-1357600 E-post: saturdaykid@hotmail.com, Sven Nordström, Sveavägen 36 A, 853 56 SUNDSVALL 073-2748025 E-post: svennordstrom@bredband.net, Mike Nannes, Timotejvägen 4, 918 31 SÄVAR 072-7021489 mike@nannes.com
Valberedning: Per Thunman, Skurusundsvägen 44, 131 46 NACKA, 08-7180232, 070-9317833, E-post: pgthunman@hotmail.com, Gunnar Jonsson, Strömsund 390, 955 92 RÅNEÅ 070-2586310, E-post: gunnar.jonsson@ltu.se

Revisorer: Åke Jonsson och Sven Carlsson.

Redaktör och projektledare: Ingvar Arvidsson. Redaktör fr o m nr 2 2018: Robert Svensson.

Redaktionen tar tacksamt emot synpunkter på innehållet och förslag till artiklar till kommande nummer.

Medlemsavgiften är 200 kr, vilket innefattar 2 nummer av NordBi-Aktuellt. För utrikes medlemmar 250 kr per år.

Obs! Skriv alltid in ditt namn på inbetalningsavin! Medlemsavgiften för 2019 hoppas vi att du betalar så snart som möjligt. Du är viktig för vårt projekt! Betala över Internet eller med det medsända inbetalningskortet.

Medlemsavgiften för 2019 sätter du in på bankgiro 5698-7548. Tack för snabb betalning!

IBAN: SE23 8000 0823 4798 3199 3622, BIC: SWEDSESS

Detta nummer går ut till ca 600 adresser. Välkomna alla nya medlemmar! Värva gärna fler medlemmar till föreningen!

Både stora och små **gåvor** till projektet är välkomna. Vi bugar och tackar alla generösa givare! Tack! Gör nordbiprojektet känt genom att sätta vår fina **dekal** på honungsburken (då kan du lätt höja priset). En karta med 24 märken kostar 25 kr. Vi har också tryckt upp en större version av dekalen med diametern 15 cm, att sättas på bilen, vid bigården och andra ställen där den syns bra. Den kostar 25 kr/st och kan köpas hos Per Ruth eller Ingvar Arvidsson.

NordBi-Aktuellt erhåller ekonomiskt stöd för utgivningen av **EU-medel från Jordbruksverket (Landsbygdsprogrammet). Från Nationella Honungsprogrammet erhåller projektet stöd till avelsverksamheten.**

Besök vår hemsida: www.nordbi.se Ansvarig webbredaktör: Hanne Uddling (se ovan).

Hemsidan är uppdaterad och kommer att kompletteras efterhand.

Medlemsavgiften för 2019

Vi erhåller, som bekant, ekonomiskt stöd av EU-medel från Jordbruksverket. Dessa medel är nödvändiga för oss. Från NHP var vi för 2018 beviljade 100 000. Dessa medel går främst till avelsverksamheten. Från Landsbygdsprogrammet har vi ännu inte fått beslut om medel för 2018. Från Landsbygdsprogrammet söker vi till tidningen, avelsträffen, nordbikonferensen, kursverksamhet och till genpoolerna. Även om dessa medel är viktiga är medlemsavgifter och gåvor från er medlemmar livsviktiga. Vi behöver medel också till kostnader som vi inte kan söka EU-medel till. Och vi vet inte från år till år om vi kommer att få EU-medel eller hur mycket. Därför beslöt årsmötet i mars 2016, efter förslag från styrelsen, att höja den låga medlemsavgiften till 200 kr. Även om det är en fördubbling tycks det inte vara avskräckande för någon. Vi har ju en glädjande medlemsutveckling, där vi nu har ca 600 medlemmar och utvecklingen fortsätter. Vi tackar på förhand för alla medlemsavgifter och vi tackar också för alla generösa gåvor som vi uppfattar är en signal om att vårt arbete uppskattas.

Observera att plusgironumret är utbytt mot bankgiro 5698-7548

Styrelsen

Det behövs forskning om det nordiska biet

Vi känner det nordiska biets egenskaper, tror vi. Men vet vi med säkerhet hur dess egenskaper skiljer sig från andra rasers egenskaper? Nej, vi har inga vetenskapliga fakta att hänvisa till.

Broder Adam har i en tabell satt poäng på 16 olika egenskaper hos 12 olika biraser. Det handlade om hans kunskap och erfarenhet och inget mer. Två vetenskapliga studier har gjorts när det gäller pollen. En i Tyskland där man jämfört carnica med mellifera och i Finland där man jämfört ligustica med mellifera. Båda studierna visar påtagliga skillnader i de olika rasernas val av pollen och pollenets kvalitet.

Även om vi har diskuterat behovet av forskning har vi inte gjort några ansträngningar för att förverkliga våra tankar, men på nordbikonferensen i Ånge i mars i år kom frågan upp igen. Det var Ann-Charlotte

Berntsson som tog upp den och menade, att det skulle vara viktigt att ha klara vetenskapliga fakta att grunda våra uppfattningar på. Det ledde till ett möte på Nordens Ark 180419 med bl a Sonja Leidenberger, som har en forskartjänst på Skövde högskola, Björn Dahle, forskare på Norges Biröckerlag, Åslög Dahl, forskare på Göteborgs Universitet och Mats Niklasson, forskningschef på Nordens Ark. Vi bestämde då att söka forskningsmedel hos Jordbruksverkets Nationella honungsprogram för att undersöka arbetsbinas levnadslängd, vid vilka temperaturer bina flyger aktivt, pollensammansättning m.m. Vi vill jämföra 4 raser i 4 bigårdar med 4 samhällen av varje ras. Raserna är ligustica, carnica, buckfast och mellifera. Bigårdarna skall vara placerade i Norge och på

minst två ställen i Sverige. Kontakter är klara för de svenska bigårdarna.

Det var bråttom med ansökan hos NHP. Den skulle vara inne senast 30 april. I slutet av sommaren fick vi besked att de inte beviljade vårt projekt något anslag. De menade att det var ett för stort projekt för NHP.

I augusti 180816 träffades vi igen på Nordens Ark och beslöt att göra en ny ansökan och denna gång hos Interreg (europeiska regionala utvecklingsfonden). Trond Gjessing var med från

Norge och vi beslöt att han och Sonja gör denna ansökan tillsammans. Ett Interreggprojekt innebär ett gemensamt projekt mellan ett EU-land och ett icke EU-land. Nu var stoppdatum 15 september, så det var bråttom igen.

För att genomföra projektet krävs kompetent personal, duktiga biodlare som ska sköta samhällena och en hel del utrustning. Det ska införskaffas väderstationer till samtliga bigårdar, pollenfällor till samtliga samhällen, fotoceller för att registrera ut- och inflygningar, märkning av bin eller montering av en liten transponder på ryggen på att antal bin m.m. Det är ett omfattande forskningsprojekt, men det är vad som krävs om vi ska få svar på våra frågor. Vi ser med spänning och hopp om att vår ansökan tas emot positivt och att man är beredd att bevilja de anslag som krävs för att genomföra. Beslutet förväntas komma i slutet av året.

Ingvar Arvidsson

SICAMMS konferens i Mustiala, Finland 13-15 juli 2018

Aimo tar emot på sin parningsö.

Vartannat år ordnar SICAMM en konferens om det mörka biet, det som vi kallar det nordiska. Detta år hade Finland värdskapet.

Konferensen hölls i Mustiala Agricultural Institute som är Finlands äldsta lantbruksskola och som startade sin verksamhet redan 1840. Normalt brukar konferenserna äga rum i september men för att kunna nyttja en lantbruksskolas alla möjligheter valde finländarna att ha den i juli. Det blev mycket uppskattat, inte minst av deltagarna från sydliga länder. Vädret var varmt och klart och nätterna var korta.

Konferensen var mycket välordnad i en trevlig historisk omgivning. Ekarna gav ett bra drag när vi var där och binas surr förgyllde tillvaron. En kväll var det en utflykt till Liesjärvi nationalpark Korteniemi, med autentiska

byggnader där man visade upp hur en fattig skogsgård fungerade på 1910-talet.

Där fick vi också prova en rökbastu och en vanlig bastu. Vi utfodrades dessutom med grillade rätter, bland annat drönare.

Vi var ett femtiotal biodlare och forskare som kom från 16 olika länder, däribland en kanadensisk yrkesodlare som har 700 samhällen.

Föreläsningarna var i allmänhet av god klass. I många länder i norra, västra och centrala Europa har intresset för att bevara det mörka biet ökat vilket redovisades.

En av svårigheterna är att få fram renparade renrasiga drottningar i tillräcklig mängd, en annan är inblandningen av andra raser.

Norman Carreck från Storbritannien visade att man importerar ett stort antal drottningar dit.

Det är då främst *ligustica* och *carnica*. Trots att Schweiz har många dalar där man endast skall ha mellifera visar rasbestämningar att det där förekommer inblandning av *carnica* och Buckfast. I Belgien har det nyligen bildats en grupp för bevarandet av "Zwarte Bij" där även några biodlare från Holland är medlemmar. I Polen har mellifera varit dominerande, men nu produceras cirka nio gånger fler drottningar från *carnica* än mellifera.

Ett antal föreläsningar handlade om metoder att rasbestämma med genetiska metoder. Dessa har blivit billigare och enklare med tiden. Problemet är, som jag ser det, att man verkar titta på ett bi i taget. För att vara någorlunda säker på att drottningen är renparad behöver man undersöka 30-50 bin. Det är kostsamt. Jag har frågat de forskare som presenterade en genetisk metod om det är möjligt att titta på 50 bin på en gång och det är det. Jag skall kolla vad det kostar.

Det finns exempel på samhällen som överlever utan behandling mot varroa. Dorian Pritchard från Storbritannien sade att han inte behandlat sina bin på 16 år. Han ser också bitmärken på de kvalster som faller ner. I Holland och Frankrike finns liknande erfarenheter. På Irland har man tittat på vilda bisamhällen som överlevt i mer än två år och funnit att de till största delen består av mellifera. Det är dock för tidigt att säga att mellifera klarar varroa bättre än andra raser.

Det lönar sig att marknadsföra honung från melliferabin i Finland. Aimo Nurminen berättade att han kan ta mera betalt för honungen från de svarta bina än den från de andra raserna. Han har en speciell etikett och en liten vidhängande

beskrivning av bina. Ett ishockeylag, TPS Turku, har en sång om honung som sjungs på hemmamatcherna. Den har de använt i mer än 30 år. Laget grundades 1922 och de säljer en liten burk honung som kallas för 1922 från svarta bin för 19,22 euros. Lagret säljs ut mycket fort.

Sicamm hade sitt årsmöte och på det avslöjades platsen för konferensen 2020. Det blir Irland. Vi har också fått en ny president, Marleen Boerjan från Holland.

Dagen efter föreläsningdagarna var det en utflykt till Aimo Nurminens parningsplats för det svarta biet. Den ligger på ön Pakinainen i Åbos skärgård. Han har använt den i 18 år. Det blev också en vandring för att titta på växter, tillfälle till bad, mat och en frågesport.

Ingvar Arvidsson intervjuas av en reporter.

Den andra dagens utflykt gick först till Presidentens sommarpalats där Aimo har några samhällen med mellifera. Bina var mycket fredliga och skötte sig exemplariskt. Därefter besöktes Nådendals gamla kvarter och kyrka. Dagen avslutades på en gård där en fransman med rötter i Champagne tillverkade vin, även mousserande, av äpplen.

Den finländska organisationskommittén hade gjort ett mycket bra program som de skall ha ett stort tack för.

Per Thunman

Nordens Arks år med de nordiska bina 2018

Gemensam landningsplats för bin och räddningshelikopter på Väderön.

Hej på er. Nu håller bi-året att gå mot sitt slut avseende merpart av det praktiska arbetande med bin. Bina är inmatade för året och det ser ljust ut avseende föryngringen. Men som vanligt återstår det att se i vår hur föregående avlöp på riktigt.

Sommaren rivstartade och sedan fortsatte det nästan likadant sommaren igenom. Våren erbjöd god tillväxt hos samhällena, tidiga drönare och att vi kunde ta ut avelssamhällena till Väderön i slutet av maj i år. Honung flödade in i början av säsongen (vårhonung i lådorna). Men sedan gjorde torkan sig allt mer märkbar ju längre sommaren led och av den goda skörden bleve det mest en tummetott. Utöver det blev det trögt att dra upp viseceller i odlingssamhällena när torkan var som värst. Positivt var dock parningsvädret för de drottningar som drogs fram (kan nog sägas vara mer än gynnsamt). På sluttampen kom som väl en del regn och med regnet även lite drag att jobba med i augusti. Vi upplever att samhällena är bra i storlek

och tror att de har en bra sammansättning i ålder på bina, d.v.s att förutsättningarna för merpart är goda.

Avelsmässigt har det varit både bra och mindre bra. Vi nådde inte riktigt upp till satta mål om 100 odlade drottningar i år utan stannade på 90 stycken Väderöparade nordiska drottningar. Vi tror att vi något slumpmässigt (tack vare köparens goda iakttagelseförmåga och reaktioner) har funnit eventuell orsak till att procentuell andel 100% nordiska drottningar blir utfallet. Vi har under gångna året haft drottningarna i apideorna ute på Väderön i 2-3 veckors tid (beroende på resdag och när drottningarna kläcktes. Dock "snävade" vi in något under sista delen och började titta i apideor redan efter en vecka (p.g.a drottningar efterfrågades mera akut). Vi fann några drottningar som var äggläggande hyfsat tidigt (ca 12-13 dagar gammal vid kontroll och äggläggande dock ej täckt yngel utan ägg). Denna sattes i tillsättningsbur och gavs till köpare (ytterligare kontroll av äggläggning

gjordes). Efter några dagar upp till en vecka troligen pga sämre väder får vi höra av köparen att han sett drottningen på flustret och att hon givit sig av och återvänt efter 5 minuter (vi besvarar pinsamt nog detta med orienteringsflykt?, hon var äggläggande?). Efter ytterligare två dagar får vi en serie foto på återvändande drottning med märke i ändalyckten (parad). Drottningen var vid denna dag minst 22 mest troligt 23 dagar gammal (har anteckningar på när de tas ur kläckaren och när de förväntas kläckas, dessutom sände vi iväg en oparad syster som kläcktes i skåp som vid aktuella

odlings-systers parningsflykt var 23 dagar gammal). Det får oss att tro att nordiska bin kanske har längre brunstperiod (en möjlig utveckling av rådande nyckfullt väder). Kanske kan de också påbörja äggläggning och återuppta sin parningsflykt (ex vid händelse av finare väderlek och/eller som följd av att de får ett uppehåll i äggläggningen i tillsättningsbur, finner nya gener på annan plats eller något annat man inte tänkt på eller tagit hänsyn till i föregående studier). Är ganska övertygad om att merparten studier på drottningars brunsttider inte är utförda med nordiska bin.

Utfallet av våra vingindex mätningar har i år varit väldigt goda. Av de 20 drottningar från 2018 som vi själva indexat har alla varit 100%, dock hade 3 av dem "nära ögat/nätrullar" vingar (d.v.s nära att de hade blivit 92-95-procentare och kanske inte bästa avelsmaterialet). Men vi sände pinsamt nog iväg ett par drottningar till person som kontrollerade drottningarnas index och som inte höll måttet (vi är dock tacksamma över att få vetskap och kunna kolla just detta material än noggrannare). Ett av fallen berodde nog på slarv (önsketänk) från vår del. Vi hade en Bjurholm från 2016 (ACB1636) som vid kontroll påträffades ha en snygg vicecell (detta samhälle delades och vi trodde därmed saken var ur världen, vi fann yngel men gjorde en odling

utan att ha sett drottningen igen efter delningen). Nu under inmatningen finner vi gula bin i samhället och en omärkt drottning (inte så lyckat). Vi tror att den höga andelen 100% dels består i att vi varit väldigt noggranna och fått löpande bättre resultat år efter år. Men vi börjar misstänka att våra långa tider på parningsplatsen inverkar (att det i sig är en orsak till att våra drottningar har bra vingindex). Att vi har långa tider på parningsplatsen beror på att Väderöarna är just Väderöarna (en av Sveriges blåsigaste platser och som väl är en av de platser med mest soltimmar). Det gör att drottningarna måste ha tid på sig att hitta de dagar som det inte blåser eller blåser minst. I år har vi gynnats av en kombo av förhållandevis långa tider på plats och ett

gynnsamt väder. Tror vi kommer att utöka tid på parningsplatsen ytterligare (täckt yngel) i ett försök att se om vi undgår "fulparningar" helt då. Annars önskar och tror vi att det kommer att företas studier på våra nordiska bin genetik och att vi får bra svar vart hän vingindexmätandet leder oss på riktigt. Min tro är ju att det leder oss mot ett bibehållande av våra nordiska bin (att vingindex är ett tillförlitligt sätt att kontrollera ras på honungsbin). Vi fick till vår glädje en Svegdrottning föregående år (tack till Jean Berg och Ingvar Arvidsson och även Alf Svensson som vad jag förstår är den som hämtat svärmen från Sveg). Ursprunget till denna svärm okänt (original svärmen bebodde en industrifastighets skorsten, ingen känd biodlare på 20 år). Vi finner henne utmärkt, lite het om man stressar men ger man samhället lite tid efter att man öppnat täcksivor så är samhället lika medgörligt som de övriga. Glädjande så är det ett nordiskt Härjedals-bi. Ja jag säger nog detta i dessa termer för att jag reagerade en smula på det som sades om Jämtbin (att ingen hade nordiska bin och att de jämtländska Jämtbina är ca 80% nordiska och att tanken på ett nordbi-reservat fortfarande levde). Jag anser nog att man borde arbeta med rasrenheten och sträva efter mera rasrent än 80% nordisk (vart fall för att skapa ett Nordbi-reservat)? För min del låter Jämtbi av nordisk typ mera rätt (lokalt anpassat)? Syftet för Projekt Nordbi uppfattas av oss att vara ett bevarande av nordiska bin. Det innebär ju inte att alla måste vara 100%. Men det borde innebära en strävan dit i mitt personliga tycke.

Vi sänder med några bilder av en av årets mera bra och knasiga dagar. Vi hade bitillsyningsmannen på plats denna dag (kolla avelssamhällena och stickprova). Vädret var strålande, sol, ca 30 grader och knappt en vindpust. När vi undersöker drönar/avelssamhällena så anländer räddningshelikoptern till Väderöarna. Väderöarna är rikt på växter i skrevor men det finns bara en plan yta på öarna (i princip). Därmed är det så att vi nästan delar yta med landningsplatsen för

helikoptrar (främst räddningshelikoptrar men även för Väderöarnas Vårdshus och Konferences gäster som ibland men inte ofta anländer i helikopter). Vi säkrar stora samhällen med dubbla remmar och sten/tyngder och närapå likaså med avläggare och apideor, men så skall det vara storm och helikopter säkrat också.

Minns ni den urusla ATG reklamen? Den där ATG vinnaren köper en mängd bin som jagar bort badgäster från stränder, ängar och picknicken? Jo, när vi återvänder till vårdshuset efter helikoptern lämnat öarna (patienten bedömdes tillräckligt bra för att ta sig iland för egen maskin) så fick vi uppgift om en svärm som surrat fram och åter mellan vårdshusets gästers bord och sedan rundat vårdshuset och dragit iväg mot badplatsen till. Vi/jag fick svårt att tro på uppgiften (vi hade ju just tittat till alla avelssamhällen) och nämnde ATG reklamen och frågade om de uppfört sig som de

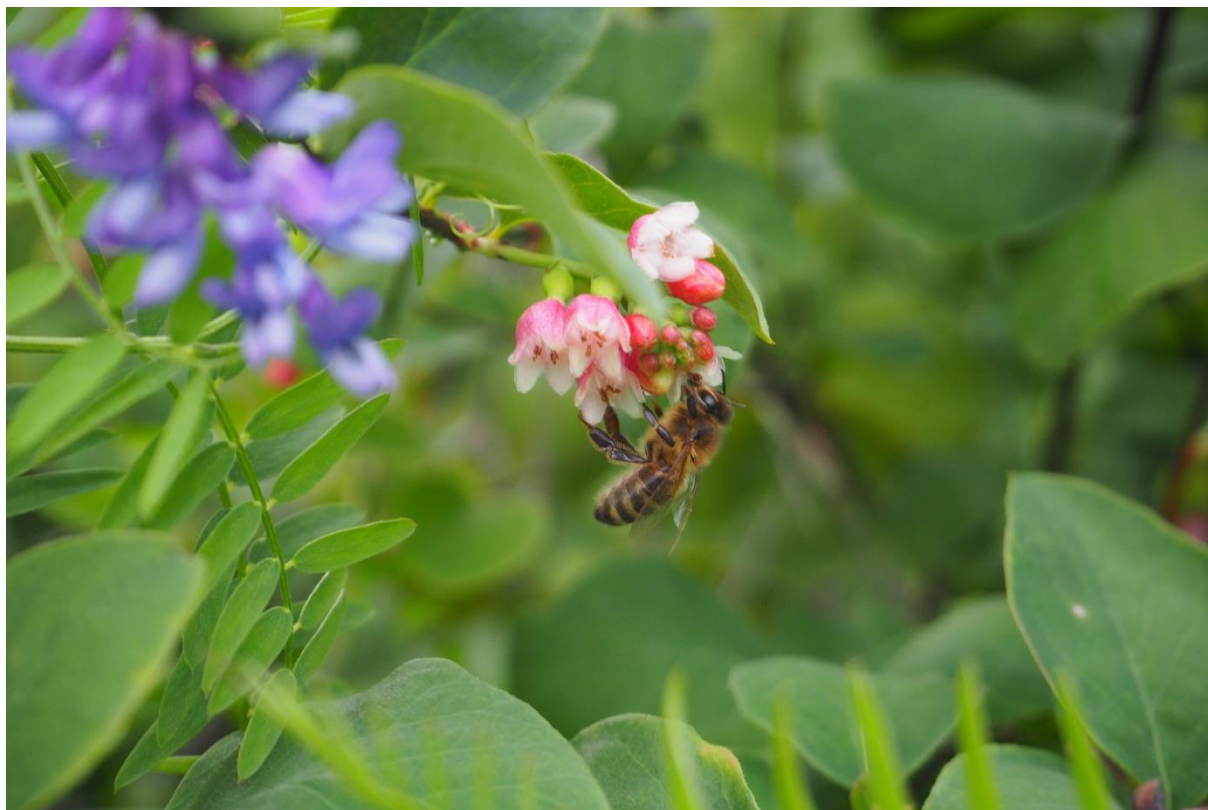
bina. Svaret blev nej de anföll ingen men flög från bord till bord och sedan runt hörnet och iväg. Mystiskt, varpå vi frågade en matgäst och svaret blev: Jodå de hade sett bisvärmen, den kom och besökte dem och fladdrade omkring dem vid matbordet. Nu fann jag mig och frågade hur stor svärmen kunde tänkas ha varit, varpå damen började visa lite med

armarna typ en mindre boll som for omkring i luften. Fick fortfarande inte ihop vad det kunde vara för svärm med den storleken och frågade om hon kunde uppskatta antal bin (med litet hopp om den saken). Men svaret blev 20-25 eller 30-40 (d.vs en ganska så liten svärm). Tror att det var en drottning med följe (hittar inget annat som är borta). Tror att helikopterns starka vindar (40 sekundmeter) orsakade panik eller förvirring hos någon drottning med följe. Detta är inget jag upplevt varken förut om någon har ett tips om små svärmar som far runt mellan folk så får ni gärna beskriva detta.

Önskar er alla god invintring ☺

**Med vänlig hälsning Ann-Charlotte
Berntsson/Nordens Ark**

Första projektsommaren i Medelpad

Denna sommar har präglats av första etappen av projektet Nordbin i Medelpad. Fokus har legat på ett av de två renparningsområdena som vi har som mål att skapa här i Medelpad. Egentligen är projektmålet att skapa minst ett. Men då vi har sett möjligheter till två i Medelpad finns det andra också med fortsättningsvis.

Vi kallar vårt renparningsområde för Nora renparningsområde utifrån den by som är centrum i området. Detta område är bergigt och skogigt och ligger mellan de stora älvdalarna. För många medelpadsbor måste man förklara var detta egentligen ligger. Fördelen är alltså att det finns få biodlare inom den radie på 15 km från parningsplatsen som vi räknar med behöver vara fritt från andra typer av honungsbin (kanske borde det vara 16 km?).

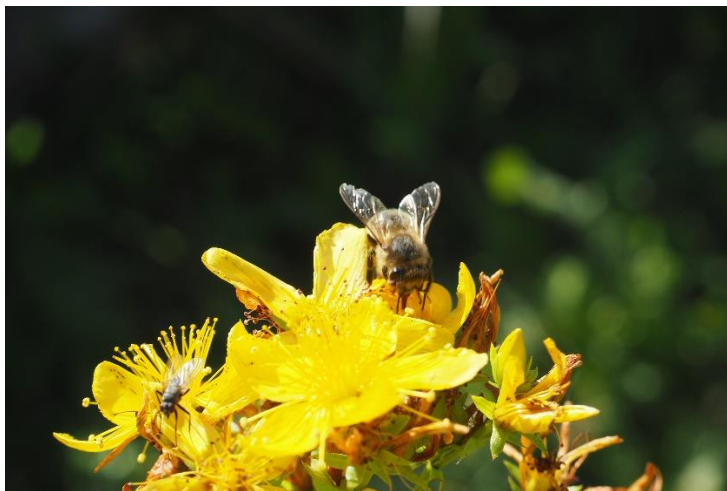
I renparningsområdet hjälpte jag alla 6 biodlare att byta drottningar i sammanlagt 16 samhällen. Bidrottningarna som sattes in var alla ”öparade” på Lurö, Holmön och Väderöarna. Detta gör att vi tycker att vi får en hyfsat bra mix av drönare i luften.

Det som har varit en positiv upplevelse i projektjobbet är att alla berörda biodlare har varit mycket välvilliga till vårt lokala projekt liksom till nordbin och det nationella projektet NordBi. Hälften av dem har hållit på några år med biodling medan andra hälften i stort sett är nybörjare.

Denna etapp i projektet har ju haft som huvudsakligt mål att i renparningsområdet byta bidrottningar som inte är 100-procentiga till sådana som är det. Visserligen hade alla nordbin i någon bemärkelse. Men vingvärdena har varit svajiga på de mätningar som har gjorts. Det beror på att bisamhällen som inte har varit rena *Apis mellifera* mellifera har tagits in och påverkat omgivande bisamhällen.

De drottningar som tidigare har sålts av Föreningen NordBis drottningodlare till detta område har dock haft en helt avgörande betydelse för att lägga grunden till detta projekt. Resultatet har blivit en grupp nordbiodlare. De identifierar sig som nordbiodlare och känner sig, snarare mer än mindre, engagerade i frågan om att bevara och utveckla det

nordiska biet. Detta gjorde det möjligt – och även till en trevlig sysselsättning – att besöka alla bigårdar och hjälpa till med drottningbytena. Men det blev nog på grund av vädret den svettigaste aktivitet man någonsin gjort.

Nästa säsong kommer ju att fokusera på drottningodling för att testa renparningsområdet. I teorin borde det fungera bra. Men att alla drottningbyten fungerat till 100 procent kanske är att hoppas för mycket. I år gjorde jag och min kompanjon i projektet Lotta Wängdahl lite olika experiment i drottningodling med olika metoder

och utrustningar. Det gick inte bra. En del får vi väl skylla på den extrema torkan men bristande erfarenhet spelade förstås även en roll. Men många erfarenheter kunde vi göra och dra slutsatser av. Nästa säsong finns det inte utrymme för några experiment på detta område. Då måste det bli resultat!

Parningsplatsen är en äng vid en liten å som är en rest av ett gammalt torpställe som det inte finns några andra spår av. SCA-skog äger denna mark liksom det mesta av marken som omfattas av renparningsområdet. SCA har välvilligt ställt marken till förfogande för renparningsplatsen.

Sven Nordström

Nordiska bin i Vitådalen och Norrbotten

Nu på senhösten då honungsslungning och biskötsel är avslutad går tankarna tillbaka till den gångna säsongen men också med till hur kommande vinter ska bli och hur bina på bästa sätt ska övervintra. Inför skrivandet av denna krönika har jag samrått med andra biodlare i Vitådalen och i Älvsby-Raviobergs-området.

Sommaren 2018 kom att bli något av en rekordsommar för Nordiska bin i Norrbotten. Vi startade säsongen med starka samhällen i bra kondition. Trots (eller på grund av?) en lång och mycket snörik vinter var övervintringen mycket bra. Den 14:e april tog jag och min hustru på oss snöskorna och begav oss med snöspadar till bigårdarna för att skotta fram bikuporna. På de allra flesta ställena var samhällena då begravda i mer än meterdjup snö. Att ha så mycket snö i mitten av April är ovanligt även i Norrbotten och det var därför med viss oro som vi skottade fram dem. De surrade dock behagligt när vi hade kommit oss ner till dem och försiktigt knackade på flustren. Faktum är att det inte fanns en enda vinterförlust. Av drygt 60 samhällen fördelade på oss biodlare i Vitådalen överlevde samtliga. Något enstaka svagt samhälle

kom att slås ihop och på grund av slarv av biodlaren (undertecknad) blev några samhällen offer för myrorna, men bortsett från det var övervintringen 100% (!) Även från Älvsbyn och Raviobergs-området rapporterar Mats Furtenbach om mycket bra övervintring med starka och friska samhällen.

Den goda övervintringen av nordiska bin är intressant, inte minst i skenet av den statistik som Preben Kristiansen presenterade i septembernumret av bitidningen. Av den redovisningen framgår det att vinterförlusterna i Norrbotten uppgick till 26% (N=206). Det är enkelt att konstatera att övervintringen för de nordiska bina var avsevärt och signifikant bättre än för övriga bin i Norrbotten. Detta behöver självklart inte vara generaliserbart till alla år och alla vintrar, men jag tycker att det är intressant att spekulera i varför det var så vintern 2017/2018. Av biodlare med andra raser som har haft stora vinterförluster har jag fått uppfattningen att fukt och mögelproblem har varit det stora problemet. Detta problem har Nordiska bin inte haft. En förklaring kan vara att Nordiska bin

förbrukar mindre socker, därmed bildas det mindre vatten via förbränningen och då blir det mindre kondens och mindre fuktproblem i bikuporna. En annan förklaring kan vara att de nordiska bina inte tjuvstartar med för tidig yngelsättning, de sitter i godan ro kvar i vinterklotet tills det är dags för rensningsflygning och expansion av samhällena.

Det är självklart viktigt att ge bina optimala möjligheter att övervintra. Själv övervintrar jag mina bin på en låda lågnormal och tycker att det fungerar bra. Jag försöker ge dem 1,5 hink bifod och de brukar då ha mycket foder kvar på våren. Mats Furtenbach berättar att han ger dem så pass lite som 9-12 kg socker och har ändå foder kvar på våren. Andra Nordbiodlare övervintrar på två lådor och det fungerar bra för dem. I både Vitådalen (Kim Holmqvist) och i Älvsbyområdet (flera biodlare) görs denna vinter försök att övervintra i två på varandra avdelade lådor 6+6 eller 7+7. Kanske är detta det optimala systemet eftersom det borde ge bra värmeekonomi på våren. Det ska bli spännande att se hur detta faller ut.

Tillbaks till den goda bisommaren 2018. Efter den fina övervintringen följde en varm och torr maj månad. Maskrosor och andra vårblommor blommade fint men verkade inte ge någon nektar. I alla fall blev det inget överskott i kuporna. Runt midsommar och strax därefter följde en svalare period och då uppstod det nästintill svält i kuporna. Tidiga avläggare blev tvungna att stödutfodras med foderdeg. Dock vände vädret strax därefter och liksom i övriga Sverige fick vi långvarig rekordvärme i juli. Vildhallon, rallarros, kråklöver, med flera bra dragväxter blommade som aldrig förr. Bina samlade nektar och pollen,

Mari Mäki Jonsson skottar fram bisamhällen.

byggde ut mellanväggar och expanderade konstant. Vid slutskattningen i början av Augusti var skattlådorna många och välfyllda.

Då det råder gott drag är det lätt att göra avläggare. Med hjälp av egenodlade drottningar, drottningar från Jämtland (Karl Drakenberg), samt drottningceller från Umeå-biodlarna kunde vi göra många nya avläggare. Dessa ser fina ut hann också enligt min bedömning bli tillräckligt starka för att vara övervintringsdugliga. Jag hoppas att så blir fallet och att vi även kommande vinter får bra övervintring.

Gunnar Jonsson

Ännu ett märkligt år i Dalsland

Varje år är unikt och inget annat likt! Så är det varje år, men detta år var mer än så. Det var ett extremt år. April var sval med omkring 10 grader. Valborgsmässoafton inföll med uslast tänkbara väder med 6 grader, blåst och regn. Det var så vi firade vårens återkomst. Men en vecka senare var det 24 grader och detta höll i sig tio dagar in i augusti, då det äntligen kom lite regn. Det blev den torraste och varmaste sommaren som någon kan minnas.

Rekordvärme

Det började bra! Värmen satte fart i samhällena och hallondraget var starkt. Vid midsommar fanns det utsikter om en rekordskörd. Denna blev dock inställd. Torkan gjorde att draget tog tvärt slut och inget fylldes på i skattlådorna under hela juli. Det fanns funderingar på drivfodring i augusti för att driva på yngelsättningen. Risken fanns annars att det skulle bli svaga samhällen vid invintringen. Märkligt nog höll sig samhällena starka med god yngelsättning hela den torra perioden. Tydligt fanns ett underhållsdrag, som man kunde se, då det fanns fyllda nektarceller bland ynglet. Ljungen torkade delvis bort och förhoppningen om ett ljungdrag såg ut att helt spolieras. Men märkligt nog så visade det sig vid slungningen, att det fanns en hel del ljunghonung i kakorna. Vem trodde det? Skörden blev under medel, dock var det samhällen som drog in 50 kg.

Drottningodlingen startade vi som planerat kring 1 juni. Listan på beställda drottningar blir längre för varje år. I år uppgick beställningarna till över 400. Till detta kommer våra egna behov. Det är särskilt de utländska beställningarna som ökar och nöjdare kunder kan man inte finna.

Trög drottningodling

Vi hade naturligtvis en hög ambition i drottningodlingen. Vi skulle ta fram de drottningar vi behövde och kunna förse alla nordbi odlare med goda drottningar. Dock visade det sig snart att det inte var helt lätt. Amningssamhällena var inte alls benägna i hettan och torkan att dra fram den mängd drottningar vi behövde. De var nöjda med vad de hade. Det blev en kamp med många besvikelser. Istället för 15 antagna celler blev det kanske 5. Då var det bara att spotta i nävarna och sätta igång igen. Vid ett tillfälle gjorde jag iordning 4 startlådor

så perfekta som det går. Istället för som beräknat 60 drottningar blev resultatet 10. Vad gör man då? Ger upp? Naturligtvis inte! Men vi fick acceptera att antalet producerade och luröparade inte blev så många som vi planerat. Men jag har i alla fall numrerat 350 stycken, inklusive egna tillsättningar. Så det blev ingen katastrof.

Vi startar drottningodlingen kring 1 juni, så även i år. De ursprung som Arne och jag odlat på är: Bjurholm IA1590, Noris IA17367, Noris AA16411, Sveg JB1739, Föllinge IA17401, Sikås IA1543, Stavershult AA17393, Bön2 JB1703, Krokvåg ACB1502, Värmdö1619. Bön2 är på 92 % och odlades för selektion.

Lurö

Sex drönarsamhällen var på plats på Lurö. Bred genetisk bas, hundra procent i vingvärden, bästa temperament, kalkyngelfrihet, lågt kvalsterantal och om möjligt tendens till svärmtroghet. Det behövs ett stort urval om man ska hitta samhällen med alla dessa egenskaper samlade. Men vi har lyckats finna allt bättre drönarsamhällen. Detta är ju parningsstationens uppgift. Drönarna är de som ska höja kvalitén i drottningarnas samhällen.

Parningen på Lurö resulterade i 660 drottningar ut och 490 äggläggande, vilket innebär 74 % lyckade parningar. Resultatet är sämre än vad man kan vänta sig under en så solig sommar.

Drönarsamhällena var 6 stycken av 4 olika ursprung, som uppfyllde våra högt ställda krav: 2 Bygdeträsk, 2 Krokvåg, 1 Sveg och 1 Sikås. Det måste vara starka samhällen, som gärna producerar ett stort antal drönare. Jag sätter in en extra drönarram i varje samhälle. De hade också ett stort antal drönare sommaren igenom och för att de ska behålla dem in i augusti tar vi bort drottningarna kring den 20 juli. För att inte riskera att de slänger ut drönarna på grund av dåligt drag tillför vi ett par liter foder varje vecka när det finns behov och det fanns det verkligen denna torra sommar.

Mitt avelsmaterial

Jag trivs med mina nordiska bin! Jag tycker de är helt underbara att jobba med. Aldrig handskar, sällan slöja. Vi trivs bra ihop! Andelen hundraprocentare ökar. Även bland de friparade. Mats Berglund i Västra Ämtervik har mätt 20 prov

nu i höst. 18 av dessa var hundraprocentare. Borde ha tagit fler prov, men det får bli till våren. Enstaka har kalkyngel, men de flesta är helt kalkyngelfria. Svärmningen är inget egentligt problem för mig. Nu bor jag i en skogsbygd på 150 m ö h och har inte det tidiga drag som finns på en del andra håll. Visst bygger många viseceller när det blir en tidig vårutveckling, men jag sätter då drottningen i en 3-ramars avläggare och sedan är det lugnt. Det är främst mina värdefullaste avelsdrottningar som jag sätter i avläggare för säkerhets skull, även om de inte dragit upp några celler. Jag har samhällen med mycket få kvalster, något som jag utnyttjar i drottningaveln. Nu är det dags att behandla med oxalsyra om man använder Oxamat. Det gör man innan de går i vinterklot till skillnad mot om man använder droppning. Jag får se om jag hinner få med något om resultatet innan tidningen går i tryck. Jag invintrar ca 90 samhällen i höst.

Guidningar

Varje sommar vill ett antal biodlarföreningar besöka Lurö. Det känns alltid stimulerande, då det brukar bli mycket lyckade dagar. En av guidningarna i år var planerad som gåva från föreningen till våra 2 avgående styrelseledamöter Gunnar Jonsson och Per Thunman. Ingen av dessa två hade dock möjlighet att komma, men istället anmälde sig Sven Nordström med fru. Jag värvade ytterligare 5 personer från trakten, så det blev i alla fall en liten behändig grupp på sju. Lurö är en

förtjusande ö med intressant flora, fågelliv och historia. Lurö var samlingspunkt för pilgrimer som var på väg till Olaf den heliges grav i Nidaros under tidig medeltid. Därför byggdes en imponerande stor kyrka här på 1100-talet. En skola fanns här i ett litet, litet hus, som hade som mest 16 elever och som också fungerade som lärarbostad.

Koster

Till genpoolen på Koster har levererats 4 samhällen och 6 samhällen kommer att komplettera den ytterligare i höst. Det är nu 3 biodlare som samarbetar på de två öarna.

Den sköna hösten

Idag den 2 oktober lyser lövskogen i gult och rött och marken är åter grön efter torkan. Men sommaren känns redan avlägsen. Det spöregnar och är 7 grader. Men det känns ändå bra! Potatis och grönsaker är upptagna och torra och fina inlagda i jordkällare. Honungen slungad och tappad, bara lite städjobb kvar. Fina lingon plockade jag också. Honungsskörd blev rätt usel, men till min förvåning så fick jag den bästa potatis- och morotsskörden på många år. Hösten är en tid som alla behöver, särskilt biodlare som har sin aktivaste tid under sommarveckorna. Så glöm inte att njuta av hösten. Den behöver vi!

Ingvar Arvidsson

GDPR – vad är det?

Dataskyddsförordningen, GDPR, gäller som lag i alla EU-länder från 25 maj i år. Förordningen innebär en del förändringar för den enskilde när det gäller personlig integritet. Alla föreningar är skyldiga att informera medlemmarna om vilka uppgifter som registreras och hur de kommer att användas.

Föreningen NordBi registrerar alla medlemmars namn och adress samt senaste årtal som medlemsavgiften är betald. I framtiden kan det bli aktuellt att även registrera epostadresser för dem som önska få tidningen digitalt. I tidningen NordBi-Aktuellt samt på hemsidan presenteras de förtroendevalda med namn, adress, epost samt telefonnummer. Artikelförfattare presenteras med de namn- och adressuppgifter som artikelförfattaren lämnat. Bildtexternas personuppgifter ansvarar också författaren för. Detta gäller tidningen och hemsidan. Uppgifterna lagras hos den styrelsemedlem som har ansvar för medlemsregistret och lämnas inte ut eller säljs.

Styrelsen

Extremtorka och tidig drönarslakt i Östergötland

Alexander Bleckert med parningskupor på båten på väg till Kyrkogårdsskäer i Gryts skärgård.

Även i år användes Kyrkogårdsskäer i Gryts skärgård som parningsplats för nordiska bin i Östergötland. Den extremt torra sommaren satte sina tydliga spår ute på ön likväl som på fastlandet för fodertillgången var väldigt skral under hela sommaren.

Hemmavid kom den sista regnskuren i första halvan av maj så det var bara försommarskörden som var något att tala om. Samhällena som övervintrades på ön hade en väldigt svag vårutveckling så vi beslutade att köra ut 5 andra drönarsamhällena för att säkra tillgången på drönare. Ön är i minsta laget för att bära så många samhällen men vi vet att de besöker grannöarna för att hämta mat.

Alexander Bleckert hjälpte till med vingmätningar och vi valde ut ett par samhällen av olika linjer som fick full pott i mätningarna och hade goda egenskaper i övrigt. Säsongen kom dock igång senare än planerat och allt gick inte helt som på räls. Ett av samhällena uppvisade ett lynne som inte höll måttet och togs tillbaka till fastlandet efter en vecka. Redan då, dvs en vecka in på

verksamhetsåret, hade drönarslakten inletts så vi fick blixtnabbt göra avläggare på två drönarsamhällen och ersätta två drönarfria med systemsamhällen från fastlandet.

Transporterna ut till ön gick bra och sammanlagt kom ca 250 drottningar ut på parning från fyra drottningodlare. Det var en fröjd att åka ut varje gång för ön är verkligen ett sommarparadis och ett svalkande dopp i Östersjön har som regel ingått som belöning efter uträttat värv.

Av rädsla för att få in oönskade drönare i parningskupor som återanvänds har vi numer som krav att alla parningskupor ska vara gallerförsedda och vara spärrade så fort de återkommer till fastlandet. Vi började skruva dit skjutbara galler under sommaren. De första två omgångarna hade sina Apidea-galler manuellt ditsatta liggande i stället för stående, för att de skulle kunna följa med ut till ön och finnas på parningskupan hela tiden. Med denna montering kommer gallren inte i spänn på samma sätt som innan. Troligtvis lyckades bina

flytta på gallren så att några drottningar lyckades bli parade innan de kom till ön, för i år har vi fått hem ett flertal felparade drottningar.

Möjligen har det tillkommit något främmande samhälle på någon grannö som vi ännu inte har koll på för året innan blev inga drottningar felparade.

Fyra samhällen står kvar på ön över vintern och vi håller tummarna för att de ska ha en god övervintring så att det ska vara möjligt att komma igång tidigt nästa år.

När det gäller året som gått i övrigt har det hemmavid tyvärr etablerats nya gula bigårdar i närheten av vår bruksparningsplats. Trots att vi haft över 150 samhällen med mycket fribyggt vax och således ett stort drönaröverskott har friparningarna därför blivit dåliga. Runt hälften av årets avläggare

Trots torkan lyckades bina på Kyrkogårdsskär hitta såväl en hel del olika sorters pollen som en alldeles utsökt välsmakande honung.

fick vi skifta drottningar på under hösten för då de uppvisade tecken på hybridisering. Detta medförde att det inte blev något överskott på drottningar från vår odling i år.

Det största problemet med övervintringarna har hos oss traditionellt sett varit problem med pucklande drottningar på våren. I år hann vi med att kontrollera samhällena efter myrsyrabehandlingarna och kunde konstatera att statistiken stämmer, i cirka fem procent av samhällena hade drottningarna förolyckats efter behandlingen. Då är det inte så konstigt att de får problem.

En reflektion om året som gått är annars att det rådde en extrem torka så vi valde att slutsatta redan i början av juli. Det blev det tredje året i rad med dålig skörd, men skamden som ger sig för nästa år kommer allt arbete att bära frukt.

Håkan Rönnberg

Västerbotten - en torr historia

Här i Västerbottens södra kustland härskade värmen och torkan från det tidiga blåbärsdraget till det sena ljungdraget.

När den vanlige semesterfiraren jublade över det varma badvattnet vandrade den prövade biodlaren omkring bland slokande dragväxter där tändandet av en rökpust hade varit en närmast kriminell handling i de många skogsbrändernas tid. Trots allt står nu många av oss med fyllda honungslager och även om skörderesultatet varierar högst påtagligt inom länet så får man konstatera att våra bin tycks vara rustade för att klara även sådana här extrema situationer.

När umeområdets drottningodlare samlades till den sedvanliga vårträffen en majkväll beslöt vi att kalla oss Umeå Biavelsklubb. Åtta biodlare mötte upp hemma hos undertecknad en kväll i maj. Vi är fortfarande en högst informell sammanslutning som

välkomnar alla som vill ägna sig åt drottningodling med nordiska bin och utbyte av avelsmaterial. De som bidragit till årets utbud av nordbidrottningar från Västerbotten är Mats Sundling (MS), Kjell Martinsson (KM), Sara Sandström (SS), Tomas Jonsson (TJ), Åke Jonsson (ÅJ), Sven Carlsson (SC) och Per Ruth (PR). Härstamningsuppgifter och nummerserier framgår i tabellen.

Backviken är ett nytt område för nordbiaveln där Mats Sundling börjat arbeta med att bevara Bygdeträskursprunget genom linjeavel. Området ligger nära Bygdeträsk mellan Umeå och Skellefteå kommuner och kan sägas utgöra en nordlig utpost i Sövarådalen. Tanken är att försöka bevara det ursprungliga Bygdeträskbiet med det lugna temperament som utmärker det.

Per Ruth per.ruth@sofiehem.a

Drottningodling och försålda nordbidrottningar 2018.											
Avels- drottning	G-värde %	Ursprung	Bedömning					Ägare		Döttrar	Parning
			Sv	Tmp	Kf	Sk	Ky				
SS 16105	100	Solberg	5	5	3	5	5		PR	PR 18201- 210 PR 18211- 214 KM 18101- 110	Holmön Ultrervik Ultrervik
SS16201	96	Solberg	5	4	3	4	5		SS	SS18101-18106 SS18201-18206	Tavelsjö Tavelsjö
PR 14214	100	Baggön	5	3	3	5	5		PR	KM 18201 - 210 KM 18211 - 220	Holmön Tavelsjö
KM 17901	89	Skedvik	5	4	3	5	5		KM	KM 18301 - 303	Ultrervik
KM 17107	96	Hammerdal	5	5	3	4	5		KM	KM 18311 - 316	Ultrervik
MS 17113	-	Hammerdal	5	5	3	5	5		ÅJ	ÅJ 18101 - 110	Tavelsjö
SC 14206	100	Hjoggböle							-	SC 18101 - 118	Tavelsjö
TJ 16901	100	Sillviken	5	5	3	4	5		TJ	TJ 18101 - 104 TJ 18111 - 115	Ultrervik Holmön
MS 17212	89	Bygdeträsk	5	5	3	5	5		MS	MS 18101 - 120	Backviken
PR 15224	96	Bygdeträsk	5	5	3	-	5		PR	MS 18201 - 210 MS 18211 MS 18212 - 217 MS 18222 - 224	Tavelsjö Ultrervik Holmön Backviken

En liten rapport fra Norge

Varmen og tørken som rammet landbruket i sommer, satte også sitt preg på honning-høsten i Sør-Norge. Noen steder ble det bare sommerhonning, andre steder bare lyng.

Nord i landet har forholdene vært dårlige, men bifolkene har greid seg, selv om det ikke ble så mye honning. Interessen for brunbier har fortsatt å øke. Det meldes om flere bifolk blant etablerte birøktere og om nybegynnere som får sine første brunbier. Medlemstallet i Norsk Brunbielag har steget til over 100.

I år ble det etablert et nytt renavlsområde på øyene Bømlo, Stord og Fitjar sør for Bergen. Området er isolert fra annen birøkt og kan derfor betraktes som en gen-pool. To andre renavlsområder er under planlegging, et i Hedmark og et i Hallingdal i Buskerud.

Avlsarbeidet hadde stor framgang dette året. Det ble paret mellom 800 og 900 dronninger under kontrollerte forhold i Sør-Norge inklusive Norges Birøkterlags testdronninger. Dette er allikevel fortsatt for lite til å dekke etterspørselen.

Etter flere års karantene på grunn av åpen yngelrâte, er Aust-Agder fylke endelig kommet med i

avlsarbeidet igjen. Heldigvis er det noen gode bestander av brunbier der som har unngått utryddelse.

Det meldte seg flere testverter for brunbier til Norges Birøkterlag dette året. Med bakgrunn i antall tilgjengelige testverter ble det produsert 122 testdronninger. Dronningene ble produsert av 2 dronningavlere med utgangspunkt i norsk materiale, men også fra 5 forskjellige irske dronninger. Norges Birøkterlag importerte eggtafler fra 2 birøktere på vestkysten av Irland. Dronningene ble dels paret på Jomfruland parestasjon og dels på Rødberg parestasjon.

Bildet viser Tor Erik Rødsdalen fra Norge sammen med de 2 irske birøkterne som vi fikk materiale fra.

Kartleggingen av brunbier, som er hoveddelen av brunbie-prosjektet, fikk også inn flere prøver enn tidligere. Gjennomsnittlig renhet av biene var på samme nivå som tidligere år, ca 83 %. Prosjektet finansieres av Landbruksdirektoratet i Norge og vi håper på et fortsatt engasjement fra landbruksmyndighetenes side.

Lars A. Kirkerud

Våra mörka bin i Finland 2018

Aimo Nurminen demonstrerar sina snälla nordiska bin för deltagare på Sicammkonferensen.

Allmänt

Biodlingssommaren 2018 i Finland har varit en stor utmaning för oss, inte minst för SICAMM-konferensen, som vi arrangerade i juli, men vi har överlevt.

Vintern 2017-2018 i Finland var även i år huvudsakligen mild och snöfattig. Starka och friska samhällen klarar sig bra över vintern. Den största delen av bina i Finland är gula italienska, som har mer eller mindre sydliga gener. De brukar börja äggläggningen redan i januari och i slutet av mars de har ätit all vintermat. Då biodlaren kontrollerar läget i april är kupan ofta full med döda bina. De mörka bina däremot använder vintermat mycket sparsamt och klarar sig bra. Mina vinterförluster har under de senaste vintrarna varit åtta procent. De mesta har orsakats av problem med drottningen. I hela landet rör sig vinterförlusterna om mellan tio och tjugo procent.

I slutet av april och särskilt under hela majmånaden var det ovanligt varmt och skönt. Bina hade de bästa förutsättningarna att samla pollen och nektar. Jag har aldrig i min biodlingskarriär haft lika mycket honung i mina kupor i slutet av maj. En stor del av våra bina är som pollinerare i äppelträdgårdar. I år fick vi också en hel del äppelhonung, som är en mycket sällsynt läckerhet. Juni och julimånader var också mycket varma utan en enda droppe av vatten i vår region. Bina var helt och hållet arbetslösa och mycket frustrerade. De hade heller ingen vilja att mata upp drottningsslarver. Vi fick det första regnet i slutet av juli. I den största delen av landet regnade det eller mindre, men på sydkusten och i skärgården var det praktiskt taget regnfritt hela sommaren. Honungsskörden blev i hela landet ganska medelmåttig, men i de torra regionerna mycket liten.

Drottningodling

I år började jag drottningodlingen som vanligt i början av juni. Det var då mycket hett och torrt. Bisamhällen var birika och hade stor odlingskapacitet, men var fullständigt ovilliga att mata drottningsslarverna. Det var mycket frustrerad att göra omlarvningar då resultatet endast var några få matade drottningceller. Så småningom började det ändå fungera och i slutet av juni hade jag 150 befolkade parningskassetter på vår parningsö.

Parningsflygvärdet var utmärkt och i den första omgången hade över 95 procent av drottningar påbörjat äggläggningen. I maj, då förhållanden var utmärkta, hade bina ett stort behov av att svärma och producera drönare. Men i juli hade de ingen vilja varken att svärma eller odla drönare. Det medförde, att med den andra omgången drottningar hade jag stora svårigheter att hitta renrasiga drönare till parningsstationen. Ingen motsvarande situation har jag tidigare upplevt.

Per Thunman på Sicammkonferensen.

SICAMM-konferens

Den trettonde SICAMM-konferensen var arrangerad i Mustiala lantbruksskola i Tammela den 13-15 juli, se även separat artikel på sidorna 4-5. Under de egentliga tre konferensdagar hade vi 66 utländska gäster från tretton länder, en även från Kanada. Efter konferensdagarna hade vi en exkursionsresa till min parningsö Pakinainen. På den resan hade vi ungefär sextio deltagare. Där blev vi bekanta med mina drönar- och parningssamhällen. Bina, som under hela den tidigare sommaren hade varit mycket nervösa beroende på hettan och torkan, var relativt snälla. De visste definitivt, att vi hade viktiga gäster. På

annat sätt kan jag inte förstå saken. I programmet hade vi också växtpromenad, där vi blev bekanta med holmens flora, samt en frågesport angående bina och holmens växter. Den sista konferensdagen firade vi i Nådendal. Först på morgonen besökte vi vår presidents sommarresidens Gulgranda (Kultaranta). Där har jag sju bisamhällen med mörka bina. Sedan gjorde vi en promenad i Nådendals gamla stad. Där tittade vi också in i den gamla klosterkyrkan. Efter lunchen reste vi till Brinkhalls Sparklings skumvinfabrik i Rimito. Där avslutade vi konferensen.

Aimo Nurminen

Nordiska bin på biets dag i Julita

Lördagen den 14 juli begav sig undertecknad till Biets dag på Julita Gård i Sörmland för att visa upp och prata om det nordiska biet.

Det var en av alla dessa heta dagar med omkring 30 graders värme som denna sommar bjöd på. Som tur var fann jag en skuggig plats för min egenhändigt ihopsnickrade observationskupa för ramformatet ¾ Langstroth och jag hade också försett kupan med rejäl ventilation såväl upptill som nedtill, så bina klarade att sitta instängda hela dagen inklusive transporten fram- och tillbaka utan problem.

Dagen arrangerades av Julita biodlarförening med en mängd olika aktiviteter. Det hölls föredrag, det slungades honung, det var utställningar, det såldes biredskap och de besökare som ville fick bygga sig ett insekshotell. Många av besökarna var också nyfikna på det nordiska biet och ställde en hel del frågor och flera av dem blev sugna på att skaffa sig egna nordiska bin samt att bli medlemmar i föreningen.

8 Sörmlandsbygden torsdag 19 juli 2018

Robert Svensson från Söderköping visade upp nordiska bin.

Det nordiska biet är väldigt mörkt, nästintill svart.

I vandrarhemmet slungades det honung inför publik.

Karin Johansson från Katrineholm byggde ett insekshotell. Vad tror ni - får hon några gäster?

FOTO: ERIK INGÉ

Små pollinerare som är livsviktiga för oss stora

De är snälla, de gör honung – och de är livsviktiga för vår överlevnad. I helgen arrangerades Biets dag på Julita gård.

Bina har varit i ropet den senaste tiden. Allra senast har det handlat om hur torkan påverkar insekterna och hur biodlare, på olika ställen i landet, tvingats södfodra sina bin för att de inte ska dö.

Bin och andra pollinerande insekter har stor inverkan på människan, framför allt på vår föda. Forskare räknar med att uppemot 70 procent av det vi äter är beroende av pollinerare. Med andra ord är de små insekternas livsviktiga för människans fortlevnad.

Jag upplever att medvetenheten om bina ökat, framför allt bland yngre. Många vet idag vad som skulle hända om bina försvann, säger Robert Svensson, biodlare från Söderköping.

I lördags var han speciellt inbjuden för att visa upp nordiska bin.

De finns här innan vi började importera andra biraser.

Jämfört med andra vanliga bilar är det nordiska biet väldigt mörkt och har en längre kroppsbeklädnad. Robert berättar att det nordiska biet var den vanligaste sorten i Sverige ända fram till

första sekelskiftet. Men på grund av biimport i början av 1900-talet trängdes det nordiska biet tillbaka och på 1980-talet var sorten nästan utrotad.

Sedan dess har föreningen Nordbi arbetat med att försöka bevara det nordiska biet.

I dag har vi kommit ganska långt. I dag bedriver vi avel på isolerade platser, säger Robert som är styrelsemedlem i Nordbi.

Han berättar att nordiska bin är väl anpassade efter det nordiska klimatet. De klarar vintrarna bra, flyger vid lägre temperaturer och samlar nektar från ett större spektra av växter. Dessutom producerar de bra med honung.

De är inte sämre än andra, säger Robert Svensson.

Honung ja. I lördags kunde den som ville både se och smaka på nyslungad honung.

Det smakade bra, sötare än vanlig. Och så är den rinnigare, sa Ellis Rombo, 10 år.

Lite längre bort byggde Karin Johansson, 5 år, ett insekshotell.

Vi får se om någon flyttar in. Vi har bin och humlor på tomten, berättar Karin.

Bakom huset dag står Julita biodlarförening som fick svara på många frågor från nyfikna besökare. Vill man bli biodlare tycker ordförande Tord Andersson att

man ska börja med att gå en kurs.

Då får du en bra grund att stå på, säger han och tillägger att biodling inte är så svårt som många kanske tror. Bina sköter mycket själva.

Tord upplever också att intresset för biodling har ökat de senaste åren.

Det har börjat vända. Det är fler och fler kvinnor som ansluter sig. Förut var vi bara gubbar. Nu har även några yngre hakat på.

Vad tror du det ökade intresset beror på?

– Ett ökat miljöintresse. Allt fler vill bidra till en bättre miljö.

ERIK INGÉ

Reportage i tidningen Sörmlandsbygden.

Tidningen Sörmlandsbygden kom och gjorde ett reportage, så även där fick det nordiska biet lite uppmärksamhet. En mycket lyckad dag och vi utställare och försäljare hann precis packa ihop och bege oss hemåt innan ett rejält regn- och åskväder brakade loss.

Robert Svensson